

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-4-85 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-47/887-307
Karar Tarihi : 1.7.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Ali Fuat KOÇ, Sinan BOZKUŞ

C. BAŞVURAN : Güney Petrolleri Köksallar Akaryakıt Otomotiv Tur. Taş.
San. ve Tic. Ltd. Şti.
MAN Plaza A. Menderes Mh. İnönü Blv. No:4
Huzurkent/Mersin

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Man Kamyon ve Otobüs Ticaret A.Ş.
Esenboğa Havalimanı Yolu 22. Km. Akyurt/Ankara

E. DOSYA KONUSU : Man Kamyon ve Otobüs Ticaret A.Ş. (MAN)'nin münhasır bayilik yetkisi verdiği Güney Petrolleri Köksallar Akaryakıt Otomotiv Tur. Taş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Güney Petrolleri)'nin faaliyet gösterdiği Doğu Akdeniz Bölgesinde yeni bir teşebbüse bayilik vererek rekabeti kısıtladığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet başvurusunda özetle; 15.12.2006 tarihinde MAN ile Güney Petrolleri arasında imzalanan "Araç Satış Yetkili Bayilik Sözleşmesi" ile 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ne uygun olarak niceliksel seçici dağıtım sisteminin belirlendiği ve başvuru sahibinin münhasır Doğu Akdeniz bölge bayisi olduğu belirtilmiş ve MAN'ın 11.2.2010 tarihinde Güney Petrolleri'nin münhasır bölgesi içinde yer alan Adana'da İkkardeş Otomotiv Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.'ne bayilik verilerek rekabeti kısıtladığı iddia edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 8.4.2010 tarih ve 2947 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 22.4.2010 tarih ve 2010-4-85/İİ-10-187.SY sayılı İlk İnceleme Raporu, 12.5.2010 tarih ve 10-36 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 10-36/600-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 25.6.2010 tarih ve 2010-4-85/ÖA-10-326.AFK sayılı Önaraştırma Raporu 28.6.2010 tarih ve REK.0.08.00.00-110/261 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-47 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da, MAN'ın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ve 2005/4 sayılı Tebliği ihlal etmediği sonucuna ulaşıldığından, bu teşebbüs hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan: MAN Kamyon ve Otobüs Tic. A.Ş.

50 Almanya merkezli MAN Ticari Araçlar'ın Türkiye pazarındaki satış ve satış sonrası hizmetlerini yürüten başvuruya konu teşebbüs, Ankara'da bulunan tesisinde ürettiği kamyon ve otobüslerin yurtiçi ve yurtdışı pazarlarda satışını gerçekleştirmektedir.

I.2. MAN Tarafından Kuruma Gönderilen Yazı

Öneraştırma konusu ile ilgili olarak, ilgili şirketten Kuruma gönderilen yazıda, MAN'ın araç satış sistemini ilgili kanun, yönetmelik ve tebliğlere uygun olarak niceliksel seçici dağıtım sistemine göre yapılandırmış olduğu, bu sisteme uygun olarak rekabeti engelleyici münhasır bölge tanımı ve bölgeler arası ticareti engelleyici uygulaması bulunmadığı, herhangi bir firmaya münhasır bayilik yetkisi verilmediği ifade edilmiştir.

60 Gönderilen yazıda, bayiler ile imzalanan "Araç Satış Yetkili Bayilik Sözleşmesi"nin 4.2. maddesinde bu durumun; *"niteliği bakımından bu sözleşme Rekabet Kurumu'nun 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında bir niceliksel seçici dağıtım sözleşmesidir"* şeklinde yer aldığı belirtilerek, 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında oluşturulan niceliksel seçici dağıtım sistemine göre ülke çapındaki toplam satış bayisi adedinin ülkedeki pazar gelişimi ve ihtiyaca göre hesaplanan bir sayı ile sınırlandırıldığı, ekonomik koşulların sonucu olarak toplam bayi sayısının azalması ve hesaplanan toplam sayının altında kalınması nedeniyle, gerekli kriterleri sağlayan bazı başvurulara olumlu cevap verildiği ifade edilmiş ve bu

70 durumun rekabetin kısıtlanması değil, aksine rekabetin oluşturulması ve korunması sonucunu doğurduğu hususuna yer verilmiştir.

I.3. Değerlendirme

Yeni motorlu taşıtların, bunların yedek parçalarının ya da tamir ve bakım hizmetlerinin alımı, satımı veya yeniden satımına ilişkin dikey anlaşmalar, dikey sınırlamalar içermeleri halinde 2005/4 sayılı Tebliğ'de düzenlenen koşullara uymak kaydıyla, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur.

80 Tebliğ uyarınca tek elden sağlama yükümlülüğü, sağlayıcının, anlaşma konusu malları veya hizmetleri, kendi kullanımı veya yeniden satışı amacıyla sadece bir alıcıya satmasına yönelik doğrudan veya dolaylı bir yükümlülüktür. Tebliğ uyarınca sağlayıcı, kendisine ya da başka bir dağıtıcıya tahsis edilmiş ve buraya başka dağıtıcıların aktif satışlarının yasaklandığı münhasır bölgeler oluşturabilmektedir. Tebliğ'de düzenlenen bir diğer dağıtım sistemi ise seçici dağıtım sistemidir. Seçici dağıtım sistemi; sağlayıcının, anlaşma konusu malları veya hizmetleri sadece belirlenmiş kriterlere dayanarak seçtiği dağıtıcılara veya yetkili servislere doğrudan veya dolaylı olarak satmayı taahhüt ettiği, bu dağıtıcıların veya yetkili servislerin de

10-47/887-307

söz konusu malları veya hizmetleri yetkilendirilmemiş dağıtıcılara veya servislere satmamayı taahhüt ettiği bir dağıtım sistemidir.

90 MAN ile Güney Petrolleri arasında imzalanan bayilik sözleşmesi incelendiğinde, söz konusu Sözleşme'nin 2005/4 sayılı Tebliğ hükümlerine uygun olarak düzenlendiği ve şikâyetçinin belirttiği gibi bir münhasır bayiliğin değil, niceliksel seçici dağıtım sisteminin benimsendiği bir dikey anlaşma olduğu anlaşılmaktadır. Sözleşmenin 2.7. maddesinde bayilik bölgesi; rekabet şartları nedeniyle farklı seçici kriterlerin ve standartların uygulandığı ve niceliksel sistemin gereği olarak bayi sayısının MAN tarafından sınırlandırıldığı bölge olarak tanımlanmış ve bayilik bölgesinin hiçbir şekilde satışların sınırlandırıldığı bölge olmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca; Bayilik Sözleşmesi'nin 5.2. maddesi de bayinin sözleşme konusu malların sözleşmeden doğan tüm satış haklarını Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kullanabileceğini düzenlemektedir. Bu hükümlerden anlaşılacağı üzere, bayilik 100 sözleşmesi ile Güney Petrolleri'ne münhasır bölge bayiliği verilmemiştir. Sözleşme'nin 5. maddesi ile rekabet şartlarının gerektirmesi halinde MAN'ın, belirlenmiş bölgelerdeki bayi sayısını değiştirmeye yetkili olduğu, ancak bunun söz konusu olması halinde bu değişiklik ile ilgili olarak bayilik sisteminin bilgilendirileceği hükme bağlanmıştır.

Niceliksel seçici dağıtım sistemi, sağlayıcının, dağıtıcılarını veya yetkili servislerini seçerken onların sayılarını doğrudan sınırlandıracak ölçütler kullandığı seçici dağıtım sistemidir. Tebliğ'in, "Anlaşmaları Grup Muafiyeti Kapsamı Dışına Çıkaran Sınırlamalar" başlıklı 5. maddesi uyarınca, seçici dağıtım sisteminin uygulandığı pazarlarda, perakende seviyesinde faaliyet gösteren seçici dağıtım sistemi 110 üyelerinin aktif ya da pasif satışının kısıtlanması muafiyet alamamaktadır. Bununla birlikte anılan madde uyarınca, inceleme konusu anlaşma kapsamındaki mallar gibi, otomobil ve hafif ticari araç dışındaki araçlarda, sağlayıcının seçici dağıtım sistemi üyesinin yetki verilmemiş bir tesis yerinde faaliyet göstermesini yasaklama hakkı saklıdır. Bu çerçevede, seçici dağıtım sisteminde yetkili dağıtıcı sayısına sağlayıcı tarafından sınırlama getirilebilmesi mümkün olmakla birlikte, dağıtıcılar bakımından diğer dağıtım sistemi üyeleri ile rekabet etmelerini sınırlayan bölgesel bir koruma bulunmamaktadır. Hatta ağır ticari araçlar bakımından sistem üyelerinin yetki verilmemiş tesis yerinde faaliyet göstermesi dahi sağlayıcı engellemediği sürece mümkündür (diğer türden araçlarda tamamen serbesttir).

120 Sağlayıcının şikâyete konu uygulaması 2005/4 sayılı Tebliğ uyarınca doğrudan yasaklanan veya anlaşmanın grup muafiyeti kapsamında değerlendirilememesine yol açan bir uygulama değildir. Diğer taraftan başvuru sahibi ile yapılan görüşme çerçevesinde, bayi sayısında yapılan değişikliğin, sağlayıcının 2005/4 sayılı Tebliğe aykırı birtakım taleplerinin (dikey fiyat tespiti, pasif satışların kısıtlanması gibi) bayii tarafından yerine getirilmemesi sonucu bir yaptırım olarak da 130 öngörülmediği anlaşılmaktadır. Tüm bunların ışığında, MAN'ın bölgeler için öngördüğü bayi sayısında değişiklik yapmasının 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı bir yanının olmadığı, bu değişikliğe ilişkin bildirim yükümlülüğünün taraflar arasındaki sözleşme ile düzenlendiği ve buna ilişkin anlaşmazlıkların özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

10-47/887-307

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

